

**СОСТОЈБА СО ГРИП ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА,
СЕЗОНА 2022/2023
(2-ра недела, до 15.01.2023)**

Неделни податоци

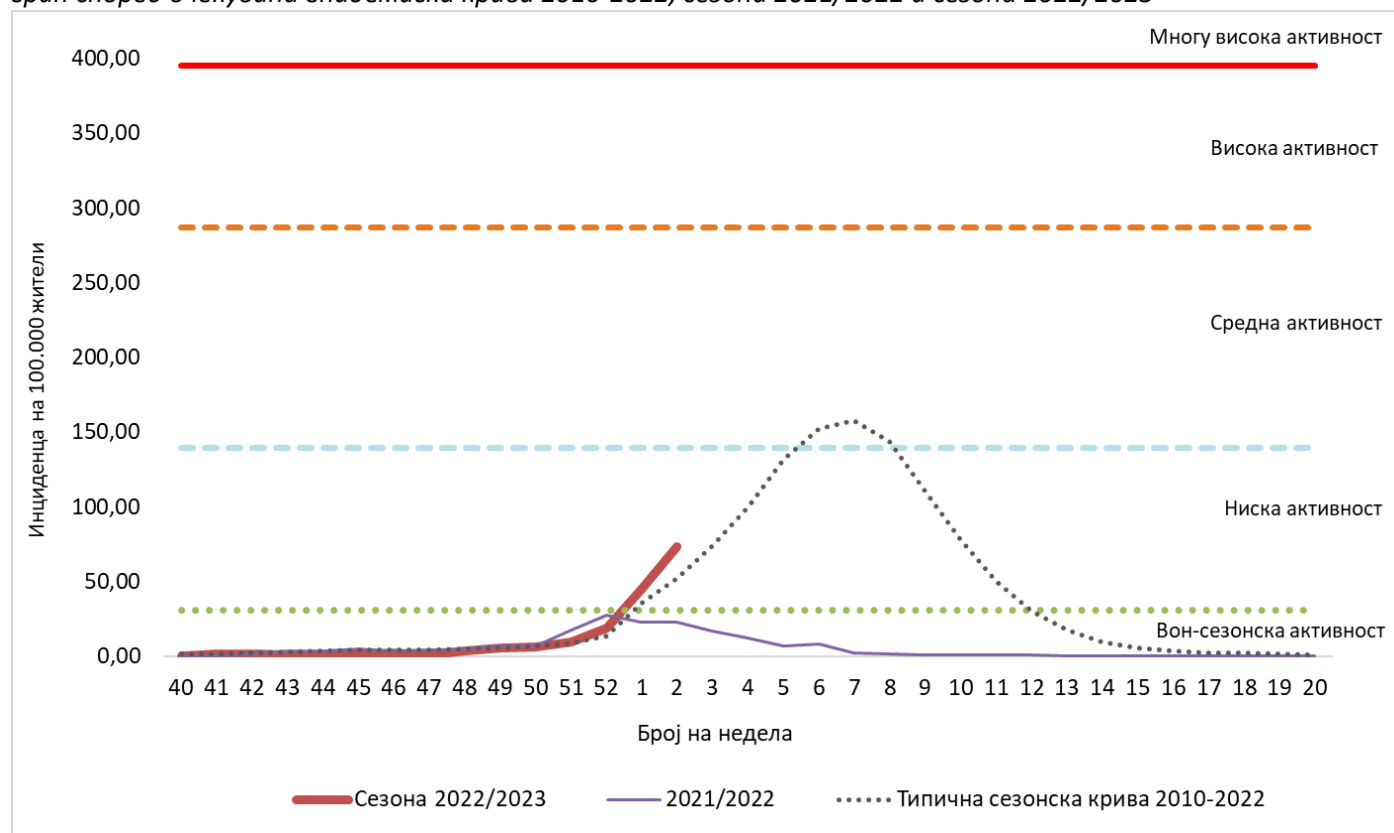
Во текот на **2-ра недела** од 2023 година (09-15.01.2023), во Република Северна Македонија се пријавени **1.346 (I=73,3/100.000)** случаи на групни пријави за заболени од грип/ заболувања слични на грип, за 63,9% повеќе во споредба со претходната недела (n=821).

Бројот на пријавени лица оваа недела споредено со 2-ра недела од минатата сезона (n=470) е зголемен 1,6 пати, а во споредба со бројот за 2-ра недела од типичната епидемиска крива (моделирана од последните 12 сезони) (n=957), зголемен е за 40,7% (Графикон 1).

Во текот на 2-ра извештајна недела, во вирусолошката лабораторија на ИЈЗ РСМ, пристигнаа 252 материјали од рутинскиот надзор за лабораториско тестирање, паралелно тестирани за грип и КОВИД-19. Притоа, детектирани се 29 (11,5%) позитивни случаи, од кои 11 се Influenza A/H3, 14 случаи Influenza A/H1 и 4 A несубтипизирани (Графикон 3).

Пријавената инциденца е над неделната граница на сезонската активност на вирусот на грип (I=30,91/100.000), втора недела со ред, односно надминат е прагот на епидемиолошки влез во сезоната на грип (Графикон 1).

Графикон 1. Нивоа на интензитет и неделна дистрибуција на заболените од грип/заболувања слични на грип според очекувана епидемиска крива 2010-2022, сезона 2021/2022 и сезона 2022/2023

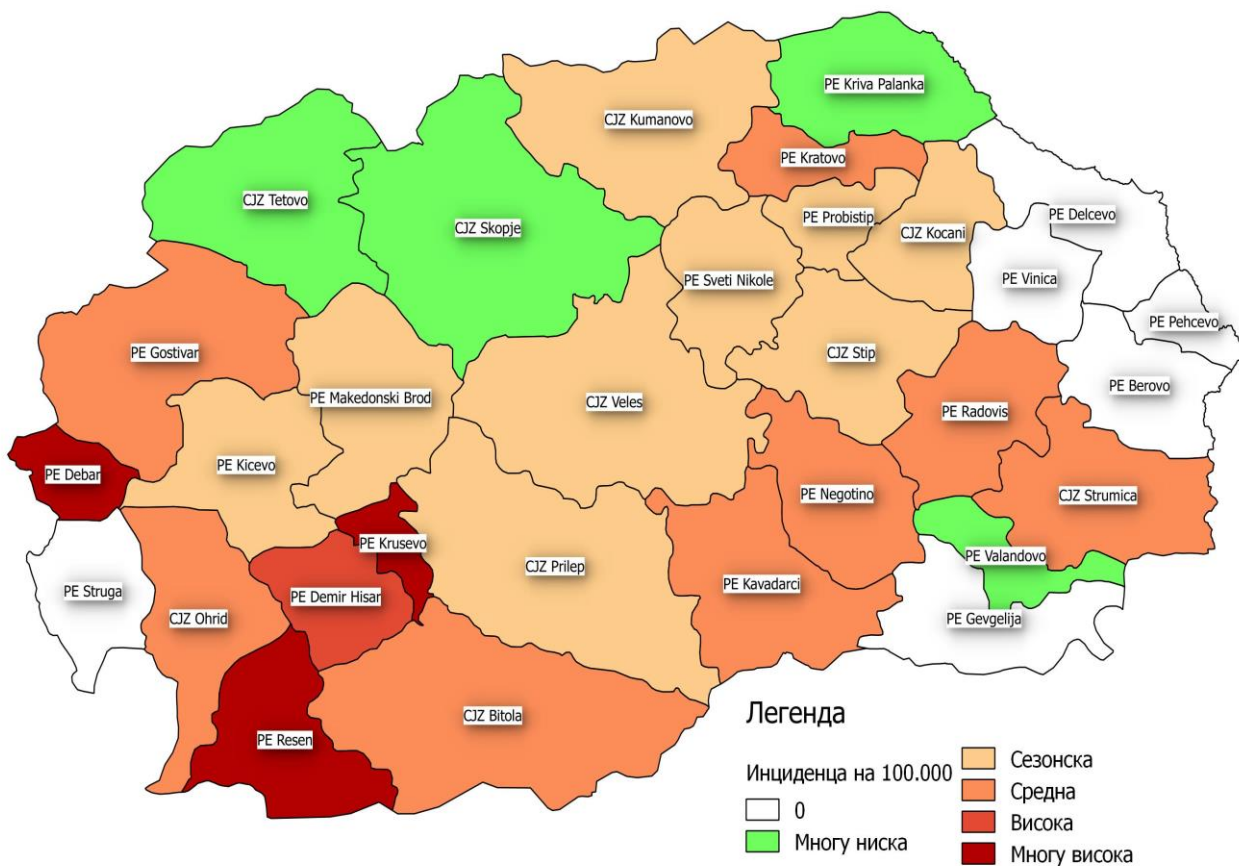

Во однос на возрасната дистрибуција, 888 лица се на возраст од 15-64 години, 186 кај деца на возраст од 5-14 години, 139 кај деца на возраст од 0-4 години и 133 се регистрирани кај лица на возраст над 65 години. Највисока инциденца (114,0/100.000) се регистрира кај децата на возраст од 0-4 години.

Заболените се пријавени од 25 ЦЈЗ/ПЕ, во Битола и Струмица – по 147 и Гостивар – 125, а во останатите, бројот на пријавени е помал од 100.

Во 4 извештајни единици кои пријавија случаи во текот на оваа недела се регистрира многу ниска, а во 9 – сезонска, во 8 – средна, во 1 - висока и во 3 (Дебар, Крушево, Ресен) - многу висока активност на вирусот на грип (*Картограм 1*).

Картограм 1. Ниво на активност на грип според инциденца на 100.000 жители, 2-ра недела 2023

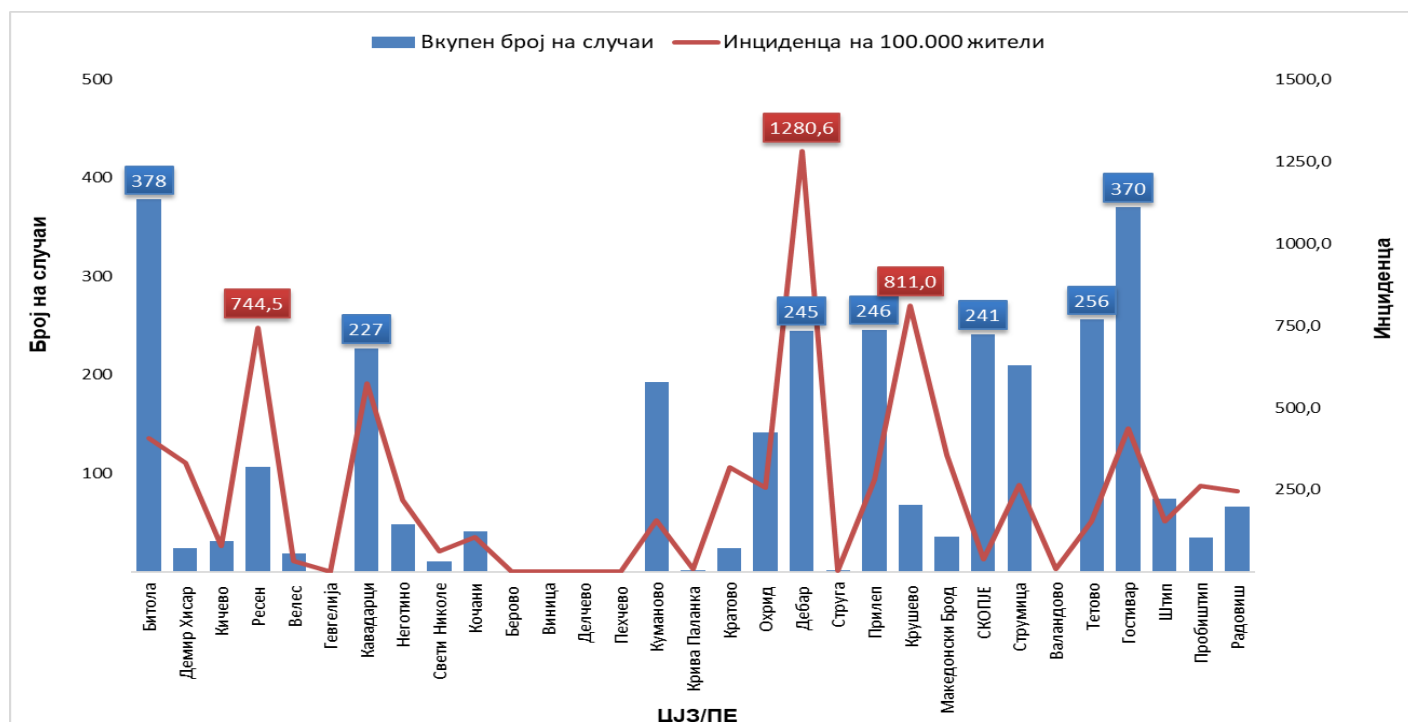
ЕПИДЕМИОЛОШКИ НАДЗОР - Кумулативни податоци

Во сезоната 2022/2023 вкупниот број на случаи на грип/ заболувања слични на грип изнесува **3.097** ($I=168,6/100.000$).

Во споредба со истиот период од минатата сезона ($n=2.653$), бројот на пријавени случаи е зголемен за 16,7%, а во однос на моделот од последните 12 сезони ($n=2.748$) се регистрира зголемување од 12,7%.

Кумулативно, заболените се пријавени од дваесет и една ЦЈЗ/ПЕ. Најголем број на заболени лица ($n=378$) се пријавени од Битола и Гостивар ($n=370$), а највисока кумулативна инциденца ($1.280,6/100.000$) е регистрирана на територијата на Дебар. (Графикон 2, Табела 1 во Прилог)

Графикон 2. Дистрибуција по ЦЈЗ/ПЕ и инциденца на 100.000 жители, сезона 2022/2023

Во однос на дистрибуцијата на заболените по возрастни групи, најголем број на заболени се пријавени во возрастната група која опфаќа најголем дел од населението (од 15-64 години) – 1.779 случаи (57,4%), а највисока инциденца ($436,2/100.000$) се регистрира кај децата на возраст од 0-4 години ($n=421$). (Табела 1 во Прилог)

Дистрибуција на случаите од сезонски грип/ заболувања слични на грип по месеци (Табела 1 во Прилог):

- октомври – 62 случаи или 2,0%
- ноември – 82 случаи или 2,6%
- декември – 786 случаи или 25,4%
- јануари – 2.167 случаи или 70,0%

Во досегашниот тек на сезоната на грип, регистрирани се три починати лица асоцирани со грип, две лица од Скопје и едно лице од Штип. Две лица се од возрастната група од 15-64 години, а едно лице на возраст над 65 години, со регистрирани коморбидитети, хоспитализирани и невакцинирани со вакцина против сезонски грип.

ВИРУСОЛОШКИ НАДЗОР (рутински надзор) - Кумулативни податоци

Од почетокот на сезоната 2022/2023, заклучно со 2-ра недела, во вирусолошката лабораторија на ИЈЗ РСМ пристигнати се 4.118 материјали од здравствените установи - од амбулантски и болнички лекувани пациенти за тестирање за присуство на вирусот на грип, од рутинскиот надзор.

Регистрирани се 110 позитивни случаи, 71 Influenza A/H3, 22 Influenza A/H1 и 17 Influenza A несубтипизирани. (Графикон 3)

СЕНТИНЕЛ НАДЗОР НАД САРИ (Сериозни Акутни Респираторни Инфекции)

Сентинел надзорот се спроведува како дополнување на редовниот систем за надзор над грип и КОВИД-19 во Р. С. Македонија, со цел да се добијат подетални информации во однос на инциденца, интензитет, тип на вируси кои циркулираат и за имплементација на навремени превентивни мерки.

Сентинел САРИ надзорот се спроведува во 6 надзорни болници, 5 во Скопје (УК за инфективни болести и фебрилни состојби, УК за детски болести, УК за Пулмоалергологија, ГОБ 8-ми Септември и ИБЗД Козле) и една во Прилеп (ОБ Прилеп). Дефиницијата за случај на САРИ според која се спроведува надзорот е усогласена со дефиницијата на случај на СЗО.

Од сентинел местата кои учествуваат, оваа недела пријавени се вкупно 69 САРИ случаи, од сентинел САРИ местата во Скопје. Најголем број на САРИ случаи (n=36; 52,2%), се пријавени од надзорното место УК за детски болести. Во однос на возрастната дистрибуција, најголем број на САРИ случаи (n=35; 50,7%) се пријавени од возрастната група од 0-4 година.

Во 2-ра недела, вкупен број на приеми во сентинел местата е 214, нема на интензивна нега. Во оваа недела, 32,2% од сите приеми се должат на САРИ. Најголемо оптоварување од 37,5% се бележи лицата од возрастната група над 65 години.

Во 2-ра недела за лабораториско тестирање се доставени 25 материјали од пријавените САРИ случаи, паралелно тестирани за грип и КОВИД-19. Притоа, детектирани се 4 (16%) позитивни случаи, по два Influenza A/H3 и Influenza A/H1. Од САРИ примероците, 5 се тестирани за респираторен синцицијален вирус, од кои 2 се позитивни.

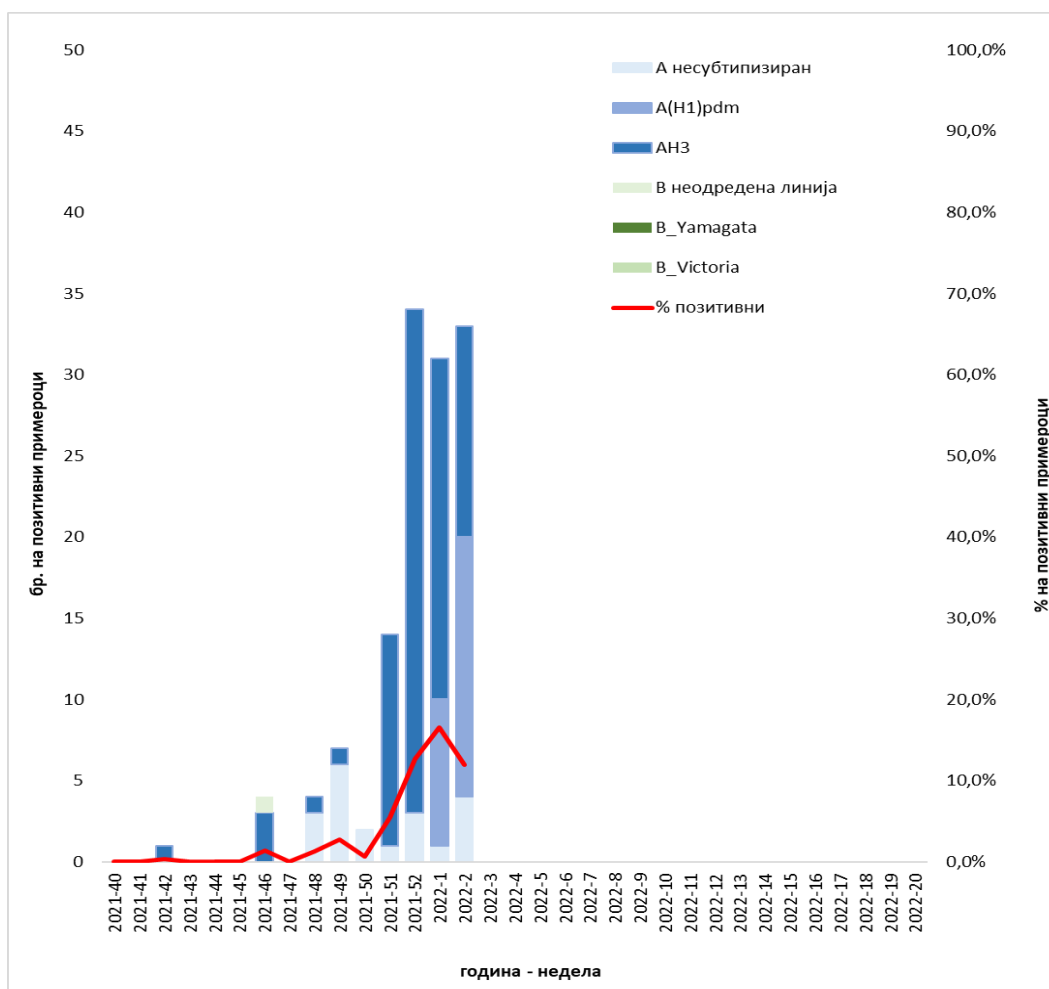
Кумулативно, од сентинел местата кои учествуваат, пријавени се вкупно 671 САРИ случаи, од сентинел САРИ местата во Скопје. Најголем број на САРИ случаи (n=272; 40,5%), се пријавени од надзорното место УК за детски болести. Во однос на возрастната дистрибуција, најголем број на САРИ случаи (n=416; 62,0%) се пријавени од возрастната група од 0-4 година.

Кумулативно, вкупен број на приеми во сентинел местата е 2.741 од кои 127 на интензивна нега. Од сите приеми, 24,5% се должат на САРИ. Најголемо оптоварување од 32,0% се бележи кај возрастната група од 0-4 години и 27,9% кај лицата над 65 години.

Кумулативно, за лабораториско тестирање се доставени 213 материјали од пријавените САРИ случаи. Регистрирани се 20 (9,4%) позитивни случаи на грип, 13 Influenza A/H3, по 3 Influenza A несубтипизиран и Influenza A/H1 и еден Influenza B.

Регистрирани се 4 позитивни случаи на КОВИД-19. Од САРИ примероците, 68 се тестирани за респираторен синцицијален вирус, од кои 38 се позитивни. Кај 7 примероци е детектирано присуство на Adeno virus, а кај еден Entero virus. (Графикон 3)

Графикон 3. Неделна дистрибуција на број и процент на позитивни примероци на грип, рутински и сентинел надзор, Р.С. Македонија, 2022/2023

ЕПИДЕМИОЛОШКИ КОМЕНТАР

Се забележува зголемување на бројот на заболувања слични на грип, кој е над неделната граница за сезонска активност, втора недела по ред. Според резултатите добиени од вирусолошкиот надзор над инфлуенца границата на позитивност од 10% (САРИ надзор), е надмината во континуитет од 4 недели. Согласно овие податоци, Р.С. Македонија има широка географска распространетост и висок интензитет на активноста на вирусот на грип.

ВАКЦИНАЦИЈА ПРОТИВ ГРИП

Вакцинацијата против сезонски грип е најефикасна заштита од ова заболување. Институтот за јавно здравје препорачува вакцинација на целото население, особено на лица кои припаѓаат на т.н. ризични групи (согласно препораките на СЗО):

- Постарите лица (над 65 години)
- Деца на возраст од 6-59 месеци
- Лица постари од 6 месеци со хронични болести
- Бремни жени, и
- Здравствени работници.

❖ За сезоната 2022/2023, Министерството за здравство обезбеди бесплатна четиривалентна вакцина во вкупна количина од 40.000 дози, наменета за приоритетни групи население. Дополнителни 20.000 дози на четиривалентна вакцина се обезбедени преку донација од PIVI (Partnership for Influenza Vaccine Introduction).

Вакцинацијата против сезонски грип за сезоната 2022/2023 започна на 19.10.2022 и се спроведува во ЦЈЗ со нивните ПЕ и/или Здравствените домови. Закажувањето за бесплатните вакцини се одвива преку веб страната www.vakcinacija.mk.

Според податоците од Управата за електронско здравство, од почетокот на вакцинацијата, а заклучно со затворањето на овој извештај, вакцинирани се вкупно 54.785 лица од ризичните категории население со бесплатни вакцини.

❖ Дополнителни 6.000 дози комерцијални вакцини се набавени од страна на Центрите за јавно здравје, како вакцини за останатото население кое не спаѓа во горенаведените групи, истите можат да се добијат за одреден финансиски надомест и се спроведува во Центрите за јавно здравје со нивните Подрачни единици.

Во однос на комерцијалните вакцини, вакцинирани се 2.613 лица.

Заклучно со 2-ра недела, во Р.С. Македонија, вакцинирани се вкупно 57.398 лица.

ЕВРОПСКИ РЕГИОН

*Извор: <https://flunewseurope.org/>

Согласно извештајот на Flu News Europe објавен за 1-ва недела 2023 година за активноста на вирусот на грип низ Европскиот регион:

- Процентот на сите примероци од примарна здравствена заштита од сентинел од пациенти со симптоми на ИЛИ/АРИ кои биле позитивни на вирусот на грип е 25% (30% во претходната недела), што е над епидемскиот праг поставен на 10% осма недела по ред.
- 29 од 37 земји пријавиле висок или многу висок интензитет, 22 од 31 широко распространета активност што укажува на висока циркулација на сезонски грип низ регионот. Ерменија, Белгија, Бугарија, Финска, Израел, Литванија, Холандија, Полска, Молдавија, Словенија, Словачка, Швајцарија и Северна Ирска пријавиле над 40% позитивност во сентинел системот од примарната здравствена заштита.
- Се детектираат вирусите на грип тип А и Б, при што сличен број на А/Н3 и А/Н1пdm09 се регистрира во сентинел, а А/Н1пdm09 во редовниот надзор.
- Хоспитализирани пациенти со потврдена инфекција со вирусот на грип се пријавени од одделенијата за интензивна нега, другите одделенија (доминира Influenza А несубтипизиран) и САРИ надзорот (доминира А/Н1пdm09). Највисоки стапки на позитивност (>40%) во САРИ надзорот се пријавени од Казакстан, Литванија, Романија, Србија и Словачка.

Според квалитативните индикатори, во однос на интензитетот, 2 се на базично, 8 земји се на ниско, 13 земји на средно, 12 земји на високо и 2 (Финска, Летонија) земји на многу високо ниво на активност на вирусот на грип.

Според географската распространетост, во 2 земји нема активност, 1 пријавува спорадични случаи, 3 со локална распространетост, 4 земји – регионална географска распространетост и 27 земји широка распространетост.

***Оддел за епидемиологија на заразни болести
Институт за јавно здравје***